

**Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiada
Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų
mokiniam**

2017 m.

11–12 klasės

Respublikos etapas

Užduočių atlikimo laikas – 2 val.

.....
dalyvio kodas

Vertinimas:

I UŽDUOTIS

Perskaitykite šias klasikinių lietuvių literatūros kūrinių ištraukas ir nurodykite kūrinio autorių, pavadinimą ir pagrindinę jų herojų (moterį) bei atsakykite į klausimus.

a) Kaip iš ugnies šoko ji iš klėtėlės, pasiėmė vandens kibirą ir pylė ant durų, norėdama nuplauti degutą, bet vanduo kaip per taukus nuriedėjo, dar labiau subjaurinęs duris ir aptaškęs prieklėtį.

Išpylusi dar keletą vandens kibirų ir įsitikinusi, kad tai nieko negelbsti, pradėjo šluotražiu ir nagais draskyti, tačiau juodas, purvinas, su degutu susimaišęs vanduo, kaip juodos ašaros, tartum trykšte tryško iš durų, ir niekaip negalima buvo jų nutrinti.

b) Nuo tų minčių sublogo ir pajuodavo, niekados niekam linksmo veido neberodė. Atsimainė, kaip atsimaino gražus jurginas, rudenio šalnos nukastas. Niekas jai neberūpėjo, niekuo nebetikėjo. Užmiršo ir Damulio žodžius, kuriuos dar taip neseniai pati sau viena teip mėgo kartoti, nuo kurių jos sunkios mintys blaivės ir akys šviesiau imdavo žiūrėti... Viena tik betroško: koku nors būdu savo vyrą pamatyti. Ir tik jo paveikslą amžinai dabar savo krūtinėj nešiojo...

Nors rankose baltą drobę turėjo, tiesų peltakį ant jos siūdama, tačiaus dvasia jos ir akys buvo toli toli – ten, kur senos pušys liūdnam užė, drąsius maištininkus nuo priešų akių savo paūksny slėpdamos.

c) [...] jau ne į rožes žiūrėjo, bet kažkur tolybėn, pro tamsias pušis, augančias sodno gale, tarsi ieškodamos tų grožybių, kurių nėra regėjusios žmonių akys. Išgirdus mano žodžius, ji lyg prisiversdama atitraukė žvilgsnį nuo tų tolybių ir pasižiūrėjo į mane. Liūdnam šyptelėjo ir tarė:

– Trumpai težydi rožės, Irute!

Ir, papurtinus galvą, tartum norėdama nusikratyti liūdnam mintis, ėmė skinti rožes ir dėti į puokštę.

– Nunešim buketą tėveliui, – tarė.

1. Kokioms literatūros kryptims priklauso šie kūriniai?

2. Trumpai pasamprotaukite, kokia problematika sieja šiuos kūrinius.

3. 1907 m. Kaune įvyko pirmasis Lietuvos moterų suvažiavimas. Kokia lietuvių rašytoja buvo šio suvažiavimo pirmininkė?

4. Išvardinkite tris šiuolaikines (XXI a.) lietuvių rašytojas moteris.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

II UŽDUOTIS

Lentelėje pateikti baltų žemėse esančių miestų, miestelių vardai. Antrame lentelės stulpelyje įrašykite baltų genties pavadinimą, kurios teritorijoje yra Jums lentelėje nurodytas miesto, miestelio pavadinimas, o į trečią – įrašykite iš pateikto gyvenamųjų vietų vardų sąrašo tą miesto, miestelio vardą, kuris taip pat yra Jūsų nurodytoje baltų genties teritorijoje.

Gyvenamųjų vietų vardai: *Druskininkai, Dusetos, Kelmė, Pakruojis, Skuodas.*

Lentelės pildymo pavyzdys

Miestas	Baltų genties teritorija	Miestas, miestas (jį reikia įrašyti)
Utena	lietuvių	Ignalina

Miestas	Baltų genties teritorija	Miestas, miestas (jį reikia įrašyti)
Naujoji Akmenė		
Palanga		
Raseiniai		
Rokiškis		
Seinai		

Vertinimas

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai nurodytą baltų genties pavadinimą ir tinkamai įrašytą miesto, miestelio vardą – po **1 tašką**. Tais atvejais, kai nurodoma ne ta baltų gentis ar įrašomas ne tas miesto, miestelio pavadinimas, taškas neskiriamas.

Suma:

III UŽDUOTIS

„O kas dabar?“ – pamanė Gregoras ir apsidairė tamsoje. Netrukus pastebėjo, kad išvis nebegali pajudėti. Dėl to jis visai nenustebo, greičiau jam pasirodė keista, kad ligi šiol ropinėjo, turėdamas tokias plonas kojas. Apskritai jautėsi visai neblogai. Tiesa, skausmai varstė visa kūną, tačiau atrodė, jog jie vis silpnėja ir silpnėja ir galų gale visai atlėgo. Supuvusį obuolį nugaroje ir uždegimo paliestą vietą, nuklotą minkštomis dulkėmis, jau beveik pamiršo. Apie namiškius galvojo su gauduliu ir meile. Kad jam reikia išnykti, buvo net tvirčiau įsitikinęs, negu sesuo. Taip beprasmiškai ir taikiai svarstydamas pratūnojo ligi trečios valandos ryto. Dar matė, kaip lauke už lango pradėjo švisti. Paskui nuleido nebeklausančią galvą ant žemės ir tyliai išleido paskutinį kvapą.

Atsakykite į klausimus:

1. Nurodykite kūrinio, kurio ištrauka pateikta, pavadinimą ir autorių.

2. Kokio Antikos autoriaus kūrinyje yra plėtojamos pasikeitimo, pavirtimo kitu temos?

3. Kokioje lietuvių liaudies pasakoje galime pastebėti šios tematikos variacijas?

Vertinimas

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

IV UŽDUOTIS

Perėjęs Vilniaus gatves su džiaugsmingu triumfu, Batoras

Lietuvai ir jos žmonėms dovanojo aukso epochą

Ir amžinosios šlovės nemirtinga vėliava Vilniaus

Katedros auksu puoštus kesonus padabino lyg tėvas.

Jonas Radvanas, *Radviliada*, ištrauka

Atsakykite į klausimus:

1. Kas buvo Steponas Batoras ir kodėl Radvano poemoje jis vadinamas Lietuvai aukso epochą dovanojusiu žmogumi?

Vertinimas

2. Kodėl Radvanas savo poemą pavadino *Radviliada*?

3. *Radviliada* apibūdinama kaip herojinė poema arba epas. Pasvarstykite, kas būdinga herojinei poelai ir kodėl herojine poema negalime vadinti K. Donelaičio *Metų*?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

V UŽDUOTIS**Atsakykite į klausimus:**

1. Kokia baltų tauta, gyvenusi vakarinėje Žemaičių kunigaikštijos dalyje, turėjo lemiamos reikšmės žemaičių tarmei susidaryti? Kodėl žemaičiai – kaip tarmės vardas – geografijos požiūriu yra netikslus?

Vertinimas

2. Kaip žinoma, terminas *baltai* nėra vienareikšmis. Paaiškinkite, kuo skiriasi kalbininkų vartojamas žodis *baltai* nuo kai kurių geografų vartojamo termino *baltai*?

3. Kuo skiriasi kirčiuoto (esančio ne paskutiniame žodžio skiemenyje) aukštaičių tarmės dvibalsio *uo* tarimas nuo jo tarimo žemaičių tarmėje? Su koku kitu dvibalsiu aukštaičių ir žemaičių tarmėse elgiamasi panašiai?

4. Apie Lietuvos teritorijoje gyvenusių sėlių, kaip ir kitų raštinio palikimo nepalikusių tautų, kalbą sprendžiama iš vietovardžių. Žinodami, kad sėliškais laikomi ežerų vardai *Zadúojas* (kilmės požiūriu gretinamas su lietuvių up. *Žadikė*), *Zálvas* (kilmės požiūriu gretinamas su lietuvių mstl. *Želva*), parašykite, kokį lietuvių kalbos priebalsį atitinka sėlių kalbos priebalsis *z*. Koks gerai žinomas Lietuvos miesto vardas, kilęs iš ežero vardo, kuris buvo sėlių teritorijoje, rodo šį atitikimą?

5. Kuria lietuvių kalbos patarme kalbėjo striukai ir baltsermėgiai, gyvenę Mažojoje Lietuvoje? Kokios išnykusios baltų kalbos substratas (ankstesniųjų gyventojų kalba, turėjusi įtakos) veikė formuojantis šioms patarmėms?

6. Lentelėje įrašykite, kaip atskirų Lietuvos tarmių atstovai taria pateiktų žodžių garsus.

Žodis	pateikto žodžio balsis (dvigarsis, dvibalsis)	panevežiškiai (Biržai)	šiauliškiai (Baisiogala)	kretingiškiei (Kretinga)	vilniškiai (Ignalina)
juokas	uo				
pempių	em				
žąsį	ą				

- Vertinimas:** 1–5 klausimai: **0** (atsakymas neteisingas), **1** (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), **2** (atsakymas teisingas)
6 klausimas: už kiekvieną teisingai užpildytą eilutę (visi 4 atsakymai) skiriama po **2** taškus. Eilutėje teisingai parašius 2 ar 3 atsakymus skiriamas **1** taškas

Suma:

VI UŽDUOTIS

Perskaitykite iš grožinės biografinės literatūros pateiktas ištraukas ir nurodykite, kokius lietuvių literatūros kūrėjus ir lietuvių kultūros asmenybes jie charakterizuoja.

1. Tarp Rektoriaus namų ir Kunigų seminarijos – penkios minutės kelio, skiria tik aukšta mūrinė siena, kurioje išlikę dveji varteliai. Kas dieną takeliu į darbą, namo...Stora siena lyg pasaulio ašis, atskirianti visai skirtingus polius, Čia, rūmuose – kūryba, poezija, muzika, gėlės...Ten, Seminarijoje – pareiga, nesibaigiantys administraciniai ir ūkiniai rūpesčiai – laiko vagiliai, sveikatos niokiojimai. [...] Jam pavyko suderinti abi savo puses, tik kieno kaina? Per dvidešimt dvejus rektorystės metus ne kartą buvo užsiminęs, jog norėtų turėti daugiau laiko kūrybai, bet nepavyko išsivaduoti.

Vertinimas

2. Kas bus, tebūnie – jis šį kartą parašė viską, ką norėjo pasakyti ir kas jam gulėjo ant širdies. Jis gerai pažinojo kunigaikštį Albrechtą, vertino jo išmintį kviečiantis mokytų vyrų iš svetur. [...] Kunigaikštis Albrechtas norėjo jį paskirti partikuliaro rektoriumi, ir jei karalienei ir Lietuvai jo protas bei gebėjimai nėra reikalingi, jis mielai priims kunigaikščio Albrechto pasiūlymą.

3. Jau vasario mėnesį Kauno laikraščiai pradėjo skelbti, kad išeina naujas eilėraščių rinkinys „Per lūžtantį ledą“. Kovo 12 d. jis ir iš tikrųjų pasirodė. Prasidėjo visokios kalbos, daugybė recenzijų, kuriose būta ir priekaištų. Nemaža tų priekaištų pasakė ir draugai trečiafrontininkai: Korsakas, Šimkus. O Drazdauskas, pasislėpęs po slapyvardžiu, ir visai suniekino šį rinkinį, kritikuodamas jį kaip marksistas.

Vertinimas: už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas.

Suma:

VII UŽDUOTIS

Ypač gerai aš prisimenu Šmukštarą iš jo pasakojimų prie naktigonių laužo. Kai jo sūnus Uliokas šventvakariais išeidavo su savo armonika vakaruotų, nakties jodavo tėvas. Naktigoniai Šmukštarą mėgo, vadindavo jį dėde ir nevarydavo miškan malkų, nereikalaudavo iš jo puskvortės jiems pastatyti, už tai reikalaudavo papasakoti visokių istorijų, atsitikimų ir pasakų. Šmukštaras noriai jiems ir pasakodavo. Pasakodavo taip gyvai, kad kitąsyk sunku būdavo suprasti, ar tai pasaka, ar tikras atsitikimas. Pasakodavo, kol užgesdavo laužas ir vienas po kito sumigdavo klausytojai. Kitąsyk bepasakodamas nukliedėdavo, ūmai nutildavo ir pradėdavo knarkti.

Antanas Vienuolis, *Astronomas Šmukštaras*, ištrauka

Atsakykite į klausimus:

1. Tekste vartojama veiksmažodžio forma *vakaruotų* (plg. ...su savo armonika vakaruotų...). Tiksliai parašykite, kokia tai veiksmažodžio forma ir iš ko ji yra padaryta. Pateikite bent vieną lietuvių kalbos veiksmažodį, kurio pagrindinės formos (bendratis, esamasis laikas ir būtasis kartinis laikas) būtų tokios pačios kaip ir formos *vakaruotų* pamatinio žodžio.

Vertinimas

2. Kokia kalbos dalis tekste vartojamas žodis *ypač* (plg. *Ypač gerai aš...*)? Ką šis žodis tekste gramatiškai nusako?

3. Raskite ir įvardinkite, kokie tariniai vartojami sakinyje *Kitąsyk bepasakodamas nukliedėdavo, ūmai nutildavo ir pradėdavo knarkti*. Kokia sakinio dalis yra teksto sakinyje vartojama veiksmažodžio bendratis *suprasti* (plg. ...kad kitąsyk sunku būdavo suprasti, ar...)?

4. Pakomentuokite sakinio *Pasakodavo, kol užgesdavo laužas ir vienas po kito sumigdavo klausytojai* jungtukų vartoseną (kokio tipo jungtukai, ką jie jungia).

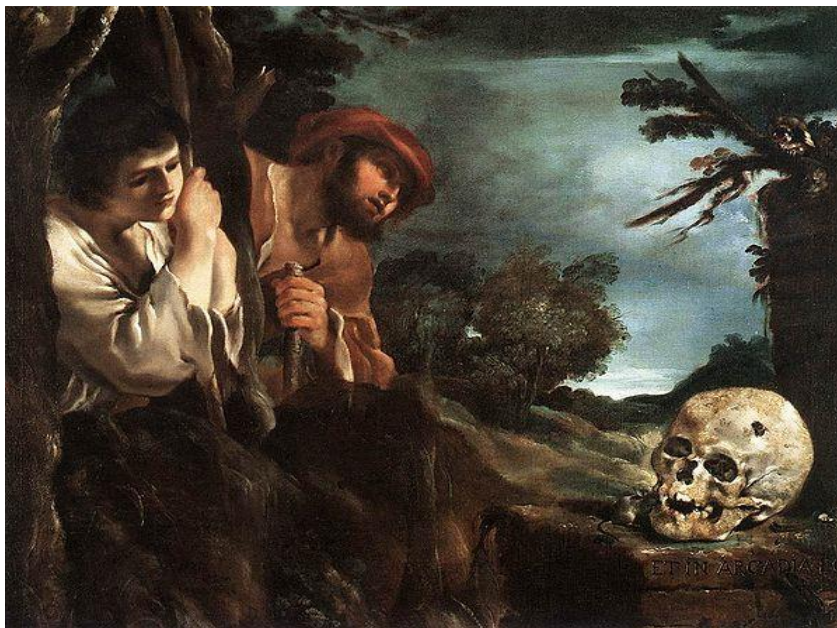
5. Kodėl žodyje *užgesdavo* (plg. *kol užgesdavo laužas*) nerašoma nosinė balsė? Kokioje nekaitomoje šio veiksmažodžio formoje yra rašoma nosinė balsė?

6. Tiksliai parašykite, iš ko padarytas žodis *pasakojimas* (plg. ...iš jo pasakojimų...) ir koks yra šio žodžio darybos formantas?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

VIII UŽDUOTIS

Giovanni Francesco Barbieri, *Et in Arcadia ego* (Ir aš buvau Arkadijoje, 1618-1622)

Atsakykite į klausimus:

1. Europos naujųjų laikų vaizduojamajame mene paveikslai *et in Arcadia ego* tema buvo labai išplitę. Kokia pagrindinė tokių paveikslų mintis? Kokiai kultūros ir meno epochai šios tematikos refleksija labiausiai būdinga?

Vertinimas

2. Koks Biblijos epizodas, kuriame pasakojama apie prarastą žmonių laimę, yra susijęs su šia tema?

3. Kaip vadinamas literatūros žanras, plėtojantis idealios, laimingos visuomenės, kurioje nėra skausmo, temą? Kokia šio termino reikšmė?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

IX UŽDUOTIS

Pavasario pranašai – Žuvinte daugėja paukščių

Alytaus ir Marijampolės rajonų pakraštyje plytintis Žuvinto biosferos rezervatas jau sulaukė pirmųjų pavasario pranašų – varnėnų, gervių, žąsų ir gulbių. Žuvinto biosferos rezervato darbuotojai šią savaitę kasdien sulaukia parskrendančių paukščių.

Pirmieji sugrįžta kol kas kaip žvalgai po porą ar kelis. Trečiadienį virš storoko ledo dar sukaustyto ir tiršto rūko apgaubto ežero ir palių nusikardėjo pirmieji dirvinių vieversių pasveikinimai pavasariui. Devynių varnėnų būrelis juos aplenkė dviem dienomis ir nusileido nakvynei nendrynuose. Pasirodė ir pirmosios gervės. O pilkųjų žąsų kasdien vis gausiau – būreliais po kelias skraido.

„Žąsys nebylės ir giesmininkės gulbės gal net nebuvo labai toli nuskridusios, nes lapkričio pabaigoje jų dar gausiai buvo matyti Žuvinte, o pradėjo grįžti įprastu laiku. Po šiltų žiemų ir pirmomis vasario dienomis pasirodydavo,“ – sakė rezervato direktorius Arūnas Pranaitis.

Genovaitė Rafanavičienė, *Lietuvos rytas*, <http://gamta.lrytas.lt/fauna/pavasario-pranasai-zuvinte-daugeja-pauksciu.htm>

Atsakykite į klausimus:

1. Parašykite, kiek ilgųjų skiemenų yra junginyje *parskrendančių paukščių*, ir aptarkite, kas sudaro jų pagrindą.

Vertinimas

2. Kaip kirčiuojamas ir kurios kirčiuotės viešojoje bendrinėje lietuvių kalboje yra žodis *dirvinis* (plg. *...nusikardėjo pirmieji dirvinių vieversių pasveikinimai...*)? Nuo ko priklauso šio žodžio kirčiavimas?

3. Kokią linksnio reikšmę sakinyje turi daiktavardžio naudininkas *nakvynei* (plg. *...ir nusileido nakvynei nendrynuose...*)? Kokia veiksmažodžio forma galima pakeisti daiktavardį *nakvynei*, kad nepakistų tekste vartojamo sakinio reikšmė?

4. Raskite tekste vartojamus tarptautinius žodžius. Kokio stiliaus tekstams jie yra būdingiausi?

5. Įprastai bendrinėje lietuvių kalboje su veiksmažodžiu *daugėti* neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti vartojamas dalies kilmininkas (plg. *...Žuvinte daugėja paukščių*). Nurodykite dar bent du kitus lietuvių kalbos veiksmažodžius, su kuriais neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti nevartojamas vardininkas.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

X UŽDUOTIS

Pateikti žodžiai iš Dabartinės lietuvių kalbos žodyno: *įmigis, impilas, įnašas, įniršis, inkilas, įnoris, intakas, sąauga, sąjunga, sąmyšis, sąnaudos, sąrašas, sąvoka, sąžinė, sambėgis, samplūdis, sandauga, sangrąža, sankalba, santaupos.*

Atsakykite į klausimus:

1. Kas morfemų požiūriu sieja visų daiktavardžių sandarą? Kokios kalbos dalies žodžiai darybiškai yra susiję su pateikta leksika?

Vertinimas

2. Į kiek grupių pagal pateiktų žodžių pradžios morfemas bendrinės lietuvių kalbos požiūriu galima suskirstyti visus žodžius? Nurodykite, kurios morfemos turi variantų ir kokie jie yra.

3. Nurodykite, kurių morfemų rašyba daiktavardžiuose *impilas* ir *samplūdis* motyvuojama vienodai. Kodėl?

4. Zarasų rajone yra ežeras *Imbradas*. Kuo morfemų sudėties požiūriu šis vardas yra panašus į pateiktus lietuvių kalbos žodžius? Kurio iš pateiktų žodžių pradžios morfemos rašyba yra taip pat motyvuojama?

5. Kuo morfemų požiūriu nuo pateiktos leksikos skiriasi žodžiai *imtynės* ir *samtis*? Kuo morfemų sudėties požiūriu su pateiktais žodžiais yra susijęs vietovardis *Santaka*?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XI UŽDUOTIS

Lentelėje nurodykite išvardintų kūrinių žanrą ir epochą arba literatūros kryptį.

KŪRINIO PAVADINIMAS	ŽANRAS	EPOCHA ARBA KRYPTIS
<i>1. Tūla</i>		
<i>2. Gyvenimas–tai sapnas</i>		
<i>3. Kainas</i>		
<i>4. Kuprelis</i>		
<i>5. Eneida</i>		
<i>6. Petras Kurmelis</i>		
<i>7. Anykščių šilelis</i>		
<i>8. Mažvydas</i>		
<i>9. Vilks provininks</i>		
<i>10. Raganius</i>		

Vertinimas

Vertinimas: už kiekvieną teisingą atsakymą (žanras + epocha/kryptis) – 1 taškas.

Suma:

XII UŽDUOTIS

Ant cementinės urnos guli parke
 Geltonas lapas. Didelis ruduo.
 Fontano liūtui liejasi per gerklę
 Pasidabruotu upeliu vanduo.
 Stambiais geltonais lapais liepos verkia.
 Dvi varnos kranksi nežinia kodėl.
 O liūtui liejasi vanduo per gerklę,
 Ir aukso klevas dreba kaip žvaigždė.

Atsakykite į klausimus:

1. Kritika teigia, kad kiekvienas šio autoriaus eilėraštis – lyg teatro scena, kurioje veikia nematomo režisieriaus sukurti personažai. Kas šio eilėraščio autorius?

2. Šio eilėraščio pavadinimas yra ir pirmojo šio poeto eilėraščių rinkinio pavadinimas. Koks jis?

3. Trumpai pakomentuokite svarbiausias šio autoriaus lyrikos ypatybes.

Vertinimas

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XIII UŽDUOTIS

Lentelėje pateikti sakiniai ar teksto atkarpos su vartojamais naujažodžiais iš Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno (žr. naujazodziai.lki.lt). Raskite naujažodžius ir nurodykite jų reikšmę.

Sakiniai ar teksto atkarpos, kur vartojama naujažodžių	Naujažodis	Naujažodžio reikšmė
„Iš patirties žinau – kaip ir kaip būtume pasirodę, atsiras plūgų, kuriems neįtiksi. Ir daina prasta, ir ne tą dainininką pasiuntėme, ne taip apsirengėme. Žmonėms smagu tai daryti – krauti mėšlą vežimais ir versti ant tų, kurie ėjo, važiavo, darė.“		
Lietuvos bankų asociacija kartu su žinomais šalies dizaineriais sugalvojo, kaip atlaisvinti piniginę, ir pasiūlė kortelėms naują stilingą aksesuarą – kortelines.		
Specialiojo būrio pasienietis spėjo patiesti priverstinio stabdymo juostą, vadinamąjį ežį, kurį „Subaru“ pervažiavo. (...) Automobiliu pareigūnai pradėjo sekti bėglį.		
Mane taip pat labai neigiamai veikia šiukšlynas, bujojantis dabartinėje lietuvių vartojamoje kalboje. Tas nelemtas šiukšliažodis „Ta prasme“ kiekviename žingsnyje, kur reikia (dažniausiai nereikia) vartojamas.		
Barzdą, ūsus ir peruką S. Jačėnas pirko Sankt Peterburgo „Teatro parduotuvėje“ ir anuomet už tai mokėjo apie šimtą rublių. Drabužius tik susituokus seneliautojui pasiuvo žmona Nijolė.		
Tiramisas – pats populiariausias itališkas desertas. Vasarą pasigaminkite šio deserto ne su kava, o su šviežiomis braškėmis.		

Vertinimas

Iš lentelėje įrašytų naujažodžių raskite priesaginiu darybos būdu atsiradusius žodžius ir paaiškinkite jų darybą (nurodykite jų pamatinius žodžius ir priesagas).

Vertinimas: Už kiekvieną rastą naujažodį ir tinkamai nurodytą jo reikšmę – 1 taškas.
Už kiekvieną tinkamai darybiškai paaiškintą žodį – po 1 tašką.

Suma:

XIV UŽDUOTIS

Kristus liepia tikrus Bažnyčios mokytojus pažinti iš vaisių. Tad pažiūrėkime, kokie puikūs tie jų vaisiai. Paulius nori, kad Bažnyčios mokytojas būtų apsišarvavęs mokslu, idant galėtų mokyti tikinčiuosius ir atsispirti eretikams: kad būtų ne gobšus, ne atsidavęs šlykščiam godumui, ne piktadarys, bet toks nepriekaištingas, kad niekas nedrįstų skleisti apie jį melagingų gandų. O dabar matome, kad jie didesni nemokšos už neišprususius vienuolius. Jie netinka net vaikų mokyklai vadovauti, ką jau kalbėti apie tai, kad būtų verti Bažnyčios mokytojo vardo. Ką besakyti apie jų nepasotinamą gobšumą, puikybę, garbės troškimą ir daugybę kitų nedorybių, kuriomis yra aptekę. O Kristus juos vadina žemės druska, pasaulio šviesa. Jau kada pati šviesa virsta tamsybe, kuo reikia laikyti žemesnius, jei ne visiška tamsa?

Atsakykite į klausimus:

1. Kas šio teksto autorius? Nurodykite pavardę ir aplinkybes, kuriomis šis kūrinys parašytas.

Vertinimas

2. Europoje ir Lietuvoje 2017 metai paskelbti Reformacijos metais. Su koku konkrečiu asmeniu ir jo veikla siejama Reformacijos pradžia Europoje prieš 500 metų? Kokiame mieste jis pradėjo savo refromacinę veiklą?

3. Kokius lietuvių kultūros ir literatūros veikėjus tiesiogiai galima sieti su Reformacija? Paminėkite bent du.

4. Koks Reformacijos metais įkurtas universitetas turėjo didelės istorinės reikšmės lietuvių protestantiškosios kultūros ir literatūros plėtotei?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XV UŽDUOTIS

Pateikti šnekamojoje lietuvių kalboje vartojami priesaginiai ir nepriesaginiai dvikamienių asmenvardžių trumpiniai ir skliaustuose nurodyti jų pamatiniai vardai:

Alas (<Almantas), Algiokas (<Algirdas), Almuška (<Almantas), Domkė (<Domantas), Girsta (<Girstautas), Mantas (<Rimantas), Mažva (<Mažvydas), Mindaškė (<Mindaugas), Rimša (<Rimantas), Skiras (<Skirmantas), Skirmošius (<Skirmantas), Tautrius (<Tautrimas), Tautvis (<Tautvydas), Vidis (<Vidmantas), Vydas (<Tautvydas).

Atsakykite į klausimus:

1. Apibūdinkite, į kokias grupes galima suskirstyti pateiktus nepriesaginius trumpinius pagal jų pamatinių žodžių – dvikamienių asmenvardžių – sudėtį? Prie kiekvienos išskirtos grupės nurodykite po vieną Jums pateikto trumpinio pavyzdį.

Vertinimas

2. Raskite ir parašykite, kokias priesagas turi pateikti trumpiniai. Prie kiekvienos priesagos nurodykite po trumpinį ir paaiškinkite, kuo struktūros požiūriu skiriasi priesagos.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XVI UŽDUOTIS**Atsakykite į klausimus:**

1. Šis kalbininkas, gimęs apie XIX a. vidurį Lietuvoje ir Kauno kunigų seminarijoje mokėsis pas Antaną Baranauską, yra žinomas kaip lietuvių kalbos tarmių tyrėjas. Jis parašė ir lietuvių kalbos gramatiką, kurioje buvo pateikta daug žinių apie lietuvių kalbos tarmes, sukurti gramatikos terminai *priesaga*, *linksnis*, *kamienas*. Taip pat jis domėjosi baltų ir Pabaltijo finų kalbų santykiais. Kas buvo šis kalbininkas?

Vertinimas

2. Šis kalbininkas yra laikomas lietuvių kalbos normintoju, aktyviausiu ir ištikimiausiu Jono Jablonskio mokiniu, kuris spaudai parengė ir jo raštus. Šio kalbininko iniciatyva po Kazimiero Būgos mirties buvo pradėta aktyviai rinkti žodžius iš spausdintų ir rankraštinų senųjų lietuvių kalbos paminklų, grožinės literatūros ir tarmių *Lietuvių kalbos žodynui*, kurio pirmojo ir antrojo tomo redaktoriumi jis buvo. Kas buvo šis kalbininkas?

3. Jis gimė XIX a. pradžioje Rytų Prūsijoje ir studijavo Karaliaučiaus universitete, kur jį globojo Liudvikas Rėza. Jis yra *Lietuvių kalbos gramatikos*, išleistos 1876 Halėje, autorius. Savo darbuose jis pirmą kartą aprašė lietuvių kalbos priegaides, nustatė keturias lietuvių kalbos vardažodžių kirčiuotes. Kas buvo šis kalbininkas?

4. Jis gyveno XVII a., mokėsi Karaliaučiaus universitete ir buvo evangelikų liuteronų kunigas. Jis parašė ir išspausdino pirmąją *Lietuvių kalbos gramatiką*, parengė ir išleido giesmyną, su kuriuo kartu išėjo ir pirmosios lietuviškos maldaknygės. Kas buvo šis kalbininkas?

Vertinimas: už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas.

Suma: